

JAVNA AGENCIJA
REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA VARNOST PROMETA

NACIONALNA AKCIJA VARNOSTNI PAS

PROGRAM AKTIVNOSTI

13. marec – 26. marec 2017

11. september – 17. september 2017

vozimo
Pametno
AGENCIJA ZA VARNOST PROMETA

---

1. UVOD

Varnostni pas spada med elemente pasivne varnosti, s pomočjo katerega lahko izredno pomembno zmanjšamo težo posledic prometnih nesreč. Študije iz tujine kažejo, da bi lahko z dosledno uporabo varnostnih pasov in otroških varnostnih sedežev pri vseh potnikih in vseh vožnjah zmanjšali število umrlih voznikov in potnikov za 50%.

Javna agencija RS za varnost prometa v letu 2017 vodi in koordinira nacionalno preventivno akcijo VARNOSTNI PAS glede uporabe varnostnega pasu in zadrževalnih sistemov, v kateri sodelujejo na nacionalni ravni državni organi in javne ustanove ter na lokalni ravni organi lokalnih skupnosti in nevladne organizacije s skupnim ciljem povečati delež uporabe pripetosti voznikov in potnikov med vožnjo. Namen preventivne akcije je osveščanje voznikov ter potnikov o pomembnih vidikih uporabe in pravilne namestitve varnostnega pasu ter vpliv na njihovo vedenje v vozilih in s tem posledično zmanjšati najhujše posledice prometnih nesreč. Saj pravilno nameščen varnostni pas v kombinaciji z zračnimi blazinami in drugimi elementi pasivne varnosti zagotavlja najboljšo zaščito voznikom in vsem potnikom v primeru prometne nesreče.

Vozniki in potniki spadajo med najpogostejše žrtve prometnih nesreč v Sloveniji, saj je več kot polovica vseh umrlih (50,2 %) umrlih v teh skupinah (vozniki OA, potniki OA, vozniki tovornih vozil). Samo z dosledno uporabo varnostnih pasov lahko zmanjšamo posledice prometnih nesreč, saj varnostni pas v primeru trčenja najbolj učinkovito preprečuje nastanek najhujših posledic (hude telesne poškodbe in smrt). Ob tem je potrebno izpostaviti, da je uporaba varnostnega pasu nujna na vseh vožnjah, ne glede na oddaljenost ali hitrost vožnje, ter na vseh sedežih in v vseh vozilih (spredaj in na zadnjih sedežih, v osebnih vozilih, avtobusih in tovornjakih). Mednarodne raziskave in študije jasno kažejo, da bi lahko z uporabo varnostnih pasov in otroških varnostnih sedežev zmanjšali število smrtnih žrtve in hudo poškodovanih med vozniki in potniki med 40 do 50 %. Kar pomeni, da bi lahko na evropskih cestah preživel do 6.000 oseb, če bi bila uporaba varnostnih pasov v vseh državah na najvišji ravni.

Z vidika povečevanja deleža uporabe varnostnih pasov in otroških varnostnih sedežev ter z vidika pravilne pripetosti, je potrebno izvajati različne vrste ukrepov na področjih:

- zakonodaja in predpisi
- osveščanje in informiranje udeležencev (medijska kampanja, izobraževanja in usposabljanja)
- tehnični elementi (opozarjanje na neprijetost)
- nadzor in kaznovanje

---

2. CILJ

Glede na namen akcije in nekatere mednarodne kazalce sta v akciji skladno z NPVCP 2013-2022 opredeljena naslednja cilja:

1. POVEČANJE STOPNJE UPORABE VARNOSTNEGA PASU V OSEBNIH AVTOMOBILIH, TOVORNIH VOZILIH IN AVTOBUSIH

Varnostni pas rešuje življenja, vendar je kljub splošnemu prepoznavanju pomembnosti varnostnega pasu, delež uporabe še vedno prenizek, predvsem pri voznjeh na krajših razdaljah in nižjih hitrostih, ter pri potnikih na zadnjih sedežih v vozilih in avtobusih. Po podatkih Policije je bilo v letu 2016 ugotovljenih kršitev pri voznikih osebnih avtomobilov in voznikih tovornih vozil **40.250**. Prav tako stopnja pripetosti voznikov osebnih avtomobilov in potnikov, predvsem na zadnjih sedežih, ni zadovoljiva. Podatki iz lanskega leta 2016 kažejo, da je v povprečju pripetih 90 % voznikov in 92 % sopotnikov spredaj pripetih, podoben je delež pripetosti mlajših otrok (93 %), ki potrebujejo otroške varnostne sedeže. Zaskrbljujoč je podatek, da se **zadrževalni sistemi pri prevozih otrok ne uporabljajo pri vseh voznjeh. Še vedno se veliko potnikov na zadnjih sedežih ne pripenja z varnostnim pasom**, čeprav so ob prometnih nesrečah posledice lahko zanje najhujše. Zato je problematičen delež pripetosti odraslih potnikov na zadnjih sedežih (v povprečju 69 %), ter tudi voznikov in potnikov v avtobusih in tovornih. Podatki tudi kažejo, da je pripetost znotraj naselij in pri nižjih hitrostih ter krajših razdaljah manjša, čeprav so posledice že pri trku 50 km/h lahko smrtne.

2. ZMANJŠANJE ŠTEVILA MRTVIH IN HUDO TELESNO POŠKODOVANIH ZARADI NEUPORABE VARNOSTNEGA PASU

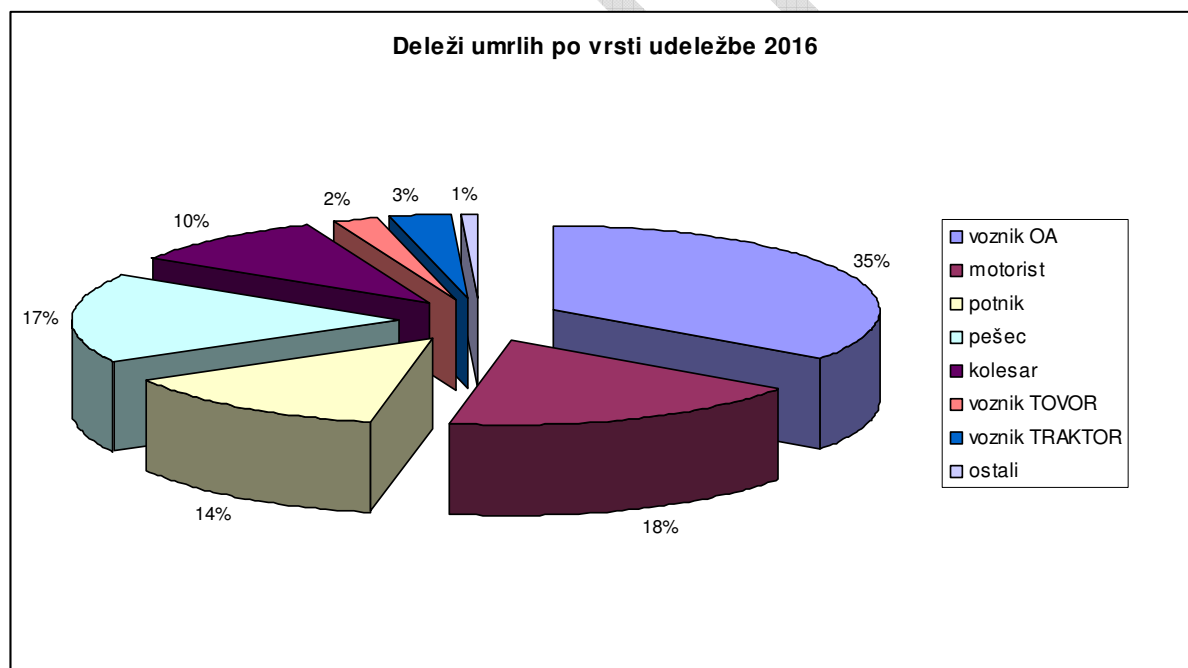
V letu 2016 je na slovenskih cestah umrlo 45 voznikov osebnih vozil, pri 33 % (15 oseb) umrlih je bilo ugotovljeno, da med vožnjo niso uporabljali varnostnega pasu. Delež se je v primerjavi z letom 2015 zmanjšal, kar je spodbudno. Pri potnikih v osebni vozilu je umrlo 16 oseb, delež umrlih, ki med vožnjo niso uporabljali varnostnega pasu pa znaša 38 % (6 oseb). Podobno je tudi med huje poškodovanimi, kjer 44 voznikov ni uporabljalo pasu. Ugotovljeno je bilo, da glede na uporabo varnostnega pasu še vedno majhen delež potnikov na zadnjih sedežih vozil ni bil pripet z varnostnim pasom.

Skladno z Obdobnim načrtom za izvajanje NPVCP v letu 2017 so ključne naloge in ukrepi o uporabi varnostnega pasu usmerjene:

- poostren nadzor uporabe varnostnega pasu s strani policije in občinskih redarstev,
- izvedba preventivne akcije o uporabi varnostnega pasu po IC in šolah vožnje
- izvajanje preventivnega programa Pasavček po šolah in vrtcih (projektno delo, demonstracije pravilne uporabe, preventivni dogodki, lutkovne predstave itd.)
- umestitev vsebin o uporabi varnostnega pasu v izobraževanje voznikov avtobusov in tovornih vozil
- izvedba predavanj za starše »Prva vožnja varna vožnja« v sodelovanju z občinskimi SPV,
- spodbujanje staršev, vzgojiteljev, učiteljev, ravnateljev in odgovornih oseb v podjetjih za prevoz potnikov k uporabi varnostnih pasov ter otroških sedežev.

3. VARNOST VOZNIKOV IN POTNIKOV

V letu 2016 je umrlo 45 (+18%) voznikov osebnih vozil ter 18 (-10 %) potnikov osebnih vozil, ter 3 vozniki tovornega vozila in 4 vozniki traktorja. Vozniki in potniki spadajo med najpogostejše žrtve prometnih nesreč v Sloveniji, saj je več kot 50 % umrlih v teh skupinah (vozniki OA, potniki OA, vozniki tovornih vozil). Zato je izrednega pomena, da zagotovimo dosledno uporabo varnostnega pasu zmanjšanje posledic prometnih nesreč.

Slika: Prikaz deleža smrtnih žrtev glede na vrsto udeležbe v prometu v letu 2016.

Povečana uporaba varnostnega pasu v zadnjem desetletju je posledica sprememb zakonodaje, tako na evropski kot nacionalni ravni, saj so za prekrške pri neuporabi varnostnega pasu določene visoke denarne kazni, in pa seveda preventivnega opozarjanja osveščanja in opozarjanja. Na podlagi evropske zakonodaje so s priporočilom Evropske komisije podane zahteve glede vgradnje varnostnega pasu v vozilu ter obvezna privezanost med vožnjo. Evropska komisija je podala tudi

smernice na področju varnosti v cestnem prometu za obdobje 2011-2020 kjer je med drugim določila višje standarde za varnost vozil ter izboljšanje usposabljanje voznikov in povečanje upoštevanje prometnih predpisov s ciljem zmanjšanja števila mrtvih v cestnem prometu.

V Sloveniji je obvezno pripenjanje z varnostnim pasom. V 33. členu Zakona o pravilih cestnega prometa (ZPrCP) je določeno, da morajo biti med vožnjo voznik in potniki v motornem vozilu, na vseh sedežih, kjer so vgrajeni varnostni pasovi, pripeti na način, ki ga je predvidel proizvajalec vozila glede na konstrukcijo zadrževalnega sistema. Nadzor in kaznovanje glede uporabe varnostnega pasu izvaja Policija, zakon pa podaja pooblastila tudi mestnemu redarstvu. Voznika ali potnika, ki ni pripet z varnostnim pasom, se kaznuje z globo v višini 120 evrov. Poleg tega so določbe glede varne vožnje otrok, do višine 150 cm potrebujejo posebne homologirane zadrževalne sisteme, t.i. otroške varnostne sedeže, primerne otrokovi teži in velikosti. Uporaba varnostnih pasov ni obvezna za potnike avtobusov mestnega potniškega prometa in avtobusov, ki imajo opredeljena stojišča (skladno z Zakonom o motornih vozilih).

---

4. UČINKOVITOST VARNOSTNEGA PASU PRI ZMANJŠANJU POSLEDIC PROMETNIH NESREČ

Raziskave kažejo, da bi z dosledno uporabo varnostnih pasov v splošnem za 50 % zmanjšali tveganje za smrtno žrtev pri voznikih in potnikih osebnih vozil. Zato so izrednega pomena preventivne aktivnosti, preko katerih jasno sporočamo in oblikujemo mnenje do uporabe varnostnih pasov.

Osnovni namen varnostnega pasu je:

- Da ostanejo posamezniki v primeru trka na svojem sedežu v vozilu
- Zmanjšuje se gibanje telesa naprej ob čelnem trku ter preprečuje trk z notranjostjo avtomobila,
- Adaptacija velikega dela energije in njena porazdelitev na pas in različne dele telesa, ter tako učinkovito zmanjšanje posledic na posamezen del
- V kombinaciji z varnostnim mehkom ter drugimi element pasivne varnosti (naslonjalo za glavo, ergonomski sedeži, struktura vozila) zagotavlja vozniku in potnikom učinkovito zaščito

Podatki tujih študij in meta-analiz večih raziskav kažejo, da z dosledno uporabo varnostnega pasu:

- za 50 % zmanjšano tveganje za smrtno žrtev pri voznikih, ter za 45% zmanjšano tveganje za hude in za 25% zmanjšano tveganje za nastanek lažjih poškodb
- za potnike na sprednjih sedežih so varnostni pasovi učinkoviti pri 45% zmanjšanju smrtnih žrtev ali hudih poškodb, ter 20% učinkovitosti pri preprečevanju lažjih poškodb
- za zadnje sedeže so varnostni pasovi nekoliko manj učinkoviti, in sicer 25 % manjše tveganje za hude poškodbe in smrtne žrtve, ter 20% za lažje poškodbe
- Varnostni pasovi v predelu bokov - samo čez pas (dvotočkovni) so nekoliko manj učinkoviti od tritočkovnih, ampak vseeno zagotavljajo boljšo zaščito potnikov in sicer zmanjšujejo tveganje za smrtno žrtev za 32%

Glede uporabe varnostnega pasu kažejo različne raziskave pri nas in v tujini splošne zakonitosti:

- moški manj verjetno uporabljajo varnostni pas kot ženske in tudi potniki pri moških voznikih so manj pogosto pripeti kot pri ženskih voznicah (tudi otroci)
- pripetost in uporaba varnostnih pasov je najvišja na avtocestah, najnižja pa pri ulicah v naselju
- varnostni pas manj pogosto uporabljajo vozniki tovornih vozil in kombiniranih vozil pri prevozu tovora, kot vozniki osebnih vozil
- uporaba varnostnega pasu je bolj verjetno pri avtomobilih, ki imajo vgrajene opozarjevalnike za neprijetost (evropska raziskava je pokazala, da je pripetost voznikov v vozilih z opozarjevalnikom 97,5% ter 85.5% pri vozilih brez); prav tako je število smrtnih žrtev za 2% višje v vozilih brez opozarjevalnika za varnostni pas
- večina ljudi ima pozitivna stališča in prepričanja glede uporabe varnostnih pasov, vendar pa nekateri nimajo razvite vedenjske navade
- večina ljudi podcenjuje možne posledice in možnost trka pri nižjih hitrostih, krajših razdaljah, v poznanem okolju, ter na zadnjih sedežih, zato je v teh okoliščinah tudi uporaba varnostnih pasov nižja
- z vidika osveščanja je bolj učinkovito prikazovati pozitivne vidike uporabe varnostnega pasu, kot poudarjanje negativnih posledic samih;
- raziskave kažejo, da je po uvedbi jasnih zakonskih določil glede uporabe varnostnih pasov in otroških varnostnih sedežev, uporaba naraščala, dodatno pa tudi z izvajanjem učinkovitega nadzora nad uporabo;

Glede na vrsto trka v prometni nesreči so varnostni pasovi najbolj učinkoviti pri direktnih trkih od spredaj (zmanjšajo za 50% tveganje za smrtno žrtev v primerjavi z neprijetimi potniki), ter pri prometnih nesrečah prevrnitve ali kotaljenja vozila (za 74% zmanjšajo tveganje za smrtno žrtev), najmanj pa so učinkoviti pri trkih s strani, z 10% manjšim tveganjem pri trkih iste strani kot sedi potnik oz. voznik ter z 39% zmanjšanjem tveganja za smrtno žrtev, če je trk z druge strani kot potnik oz. voznik.

Večina voznikov in potnikov, ki niso uporabljali varnostnega pasu navajajo naslednje razloge:

- 34% ker pozabijo,
- 22% ker se peljejo na kratke razdalje,
- 10% ker jih moti med vožnjo.

---

5. ANALIZA UPORABE VARNOSTNEGA PASU V SLOVENIJI

Po podatkih iz analize stanja na tem področju so ključne ugotovitve naslednje:

- **v letu 2016 je v prometnih nesrečah umrlo 15 voznikov osebnih avtomobilov, ki med vožnjo niso uporabljali varnostnega pasu oziroma 33 % umrlih voznikov osebnih vozil v času prometnih nesreč ni uporabljalo varnostnega pasu; prav tako je bilo 44 voznikov huje poškodovanih, pri čemer med vožnjo niso uporabljali varnostnega pasu;**

- v letu 2016 je 6 potnikov v osebnih vozilih umrlo, pri čemer niso uporabljali varnostnega pasu;
- po podatkih opazovanja, ki smo ga izvedli na AVP (maj 2016) med vožnjo varnostni pas uporablja v povprečju 90,4 % voznikov (moški v povprečju 88,4 % in ženske 94,7 %) in 91,8 % potnikov na sprednjih sedežih (moški v povprečju manj kot ženske);
- na zadnjih sedežih v osebnih avtomobilih varnostni pas povprečno uporablja 68,6 % odraslih potnikov ter v 88,3 % starejših otrok in 93,3 % mlajših otrok.

Na podlagi statističnih podatkov Policije je v letu 2016 (tabela 1) na slovenskih cestah umrlo 45 voznikov osebnih avtomobilov, pri katerih je bilo možno ugotoviti ali so uporabljali varnostni pas ali ne.

Tabela: Uporaba varnostnih pasov med vozniki osebnih avtomobilov udeleženi v PN v letih 2012 – 2016.

varnostni pas	Mrtvi					Huje tel. poškod.				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
vozniki OA										
uporabljal	28	17	28	21	28	133	122	136	167	149
ni uporabljal	20	18	9	16	15	38	31	27	26	44
neznano	3	6	4	1	2	16	4	11	9	9
skupaj	51	41	41	38	45	187	157	174	202	202
% uporabe	55%	41%	68%	55%	62%	71%	78%	78%	83%	74%
% neuporabe	39%	44%	22%	42%	33%	20%	20%	15%	13%	22%

V letu 2016 je na slovenskih cestah umrlo 15 voznikov osebnih avtomobilov, pri katerih je bilo mogoče ugotoviti, da varnostnega pasu v času nesreče niso uporabljali. V primerjavi z letom 2015 se je delež uporabe varnostnih pasov pri voznikih povečal, in sicer na 63 %.

Bolj zaskrbljujoč podatek je pri potnikih. Število umrlih potnikov se je v letu 2016 zmanjšalo na 16, delež uporabe varnostnega pasu pa se je zmanjšal na 50 %. V letu 2016 je umrl 1 voznik tovornih vozil, ki ni uporabljal varnostnega pasu.

Sistematično opazovanje uporabe varnostnega pasu leta 2016 je zajelo preko 100.000 vozil, osebnih avtomobilov, tovornih vozil in taksijev. Potekalo je po enotni metodologiji, in sicer v različnih krajih po Sloveniji, opazovanje je zajelo štiri vrste cest: lokalne ulice v naseljih, glavne ulice v naseljih, regionalne ceste in avtoceste. Opazovanje je potekalo več ur v dnevnu in različne dneve v tednu (vključen tudi vikend). Tudi v letu 2016 je stopnja pripetosti z varnostnim pasom pri ženskah večja kot pri moških, ne glede na sedež, ki ga vozniki ali sopotniki v osebnem avtomobilu zasedajo. Ugotovitev raziskovanj kaže, da so voznice bolj pogosto pripete z varnostnim pasom (94,7%), medtem ko se v povprečju pripenja le 88,4 % voznikov. Uporaba varnostnih pasov na sprednjih sedežih je v povprečju višja kot na zadnjih sedežih (68,3 %), kjer pa se je delež pripetosti povišal v primerjavi s predhodnimi opazovanji. Otroke na zadnjih sedežih v osebnem avtomobilu pripenjamo v višjem deležu (88,3 % pri starejših otrocih ter 93,3 % pri mlajših otrocih, ki potrebujejo otroški varnostni sedež.

Tabela : Primerjava prijetosti voznikov, sopotnikov, starejših in mlajših otrok po letih

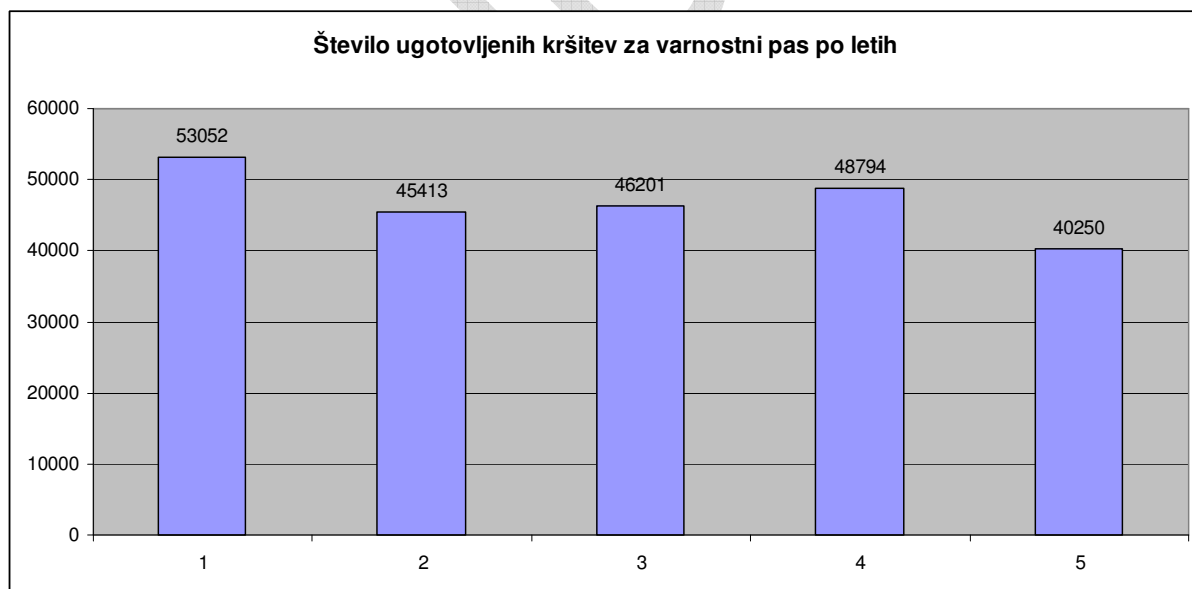
Leto	Voznik	spredaj	zadaj	star.otroci zadaj	ml. otroci zadaj
2005	85,5	86,6	28,4	47,1	57,5
2007	79,3	83,0	38,4	53,3	70,6
2008	86,8	88,7	50,1	66,8	70,9
2009	92,3	86,6	60,1	63,2	80,2
2010	91,6	92,9	50,4	69,8	91,7
2011	93,1	94,5	66,2	87,0	94,0
2016	90,4	91,8	68,6	88,3	93,3

Primerjava prijetosti glede na vrsto cest in položaj sedeža v osebnih avtomobilih kaže enake ugotovitve glede deleža prijetosti voznikov in voznic glede na vrsto ceste. Največji delež prijetih voznikov in vseh potnikov, tudi otrok, je na avtocestah, najmanjši pa na ulicah znotraj naselja.

Če primerjamo prijetost in uporabo otroških varnostnih sedežev je opaziti, da se je prijetost otrok v primerjavi z letom 2005 izrazito pomembno izboljšala (iz 54 % v letu 2005, na skoraj 94 % v letih 2011 in 2016).

V spodnjem grafu imamo prikazano število kršitev neuporabe varnostnega pasu v zadnjih letih.

Število ugotovljenih kršitev neuporabe varnostnega pasu se je v letu 2015 zmanjšalo.

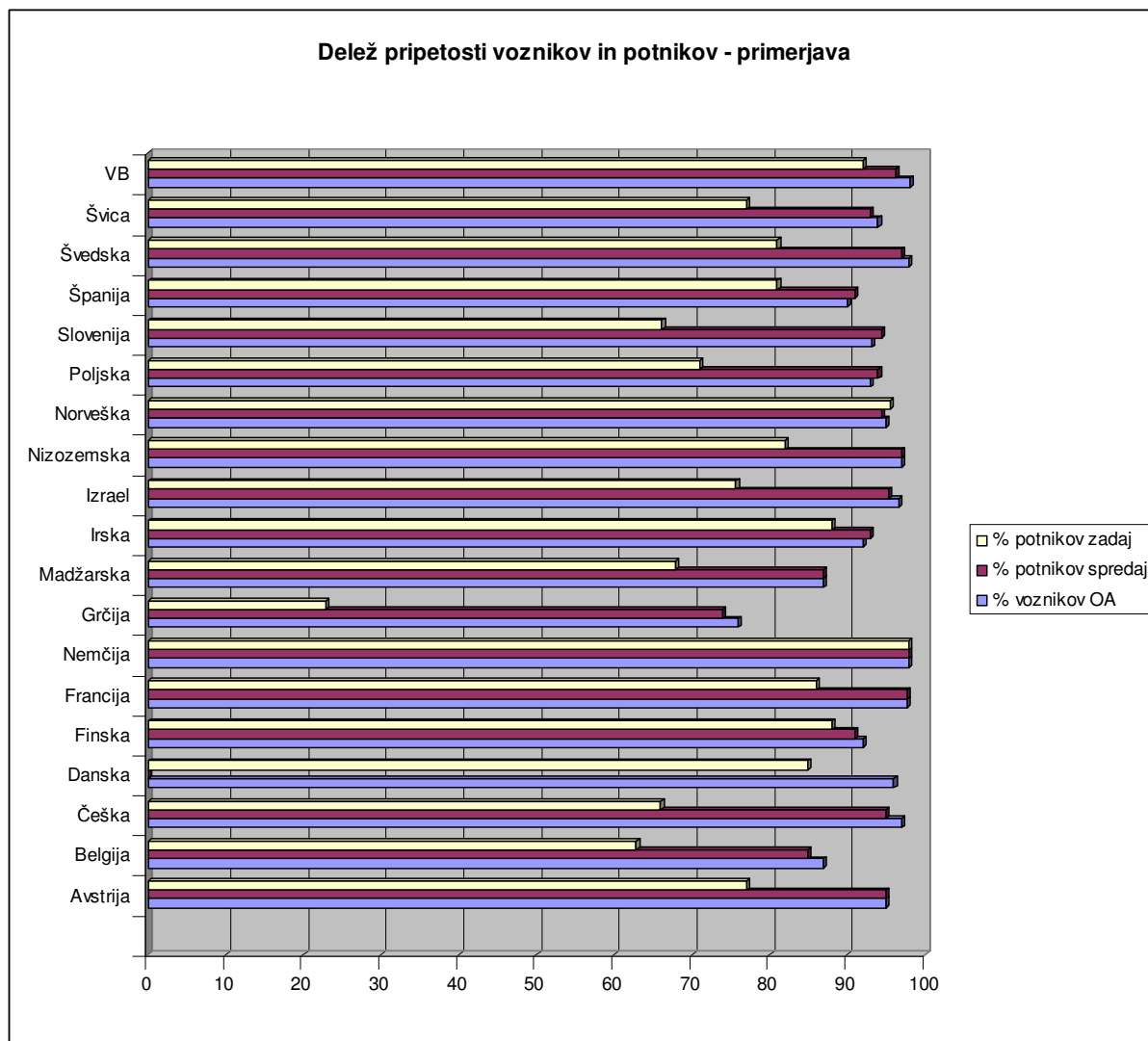

Slika: Ugotovljene kršitve pri neuporabi varnostnega pasu po letih (2011-2016)

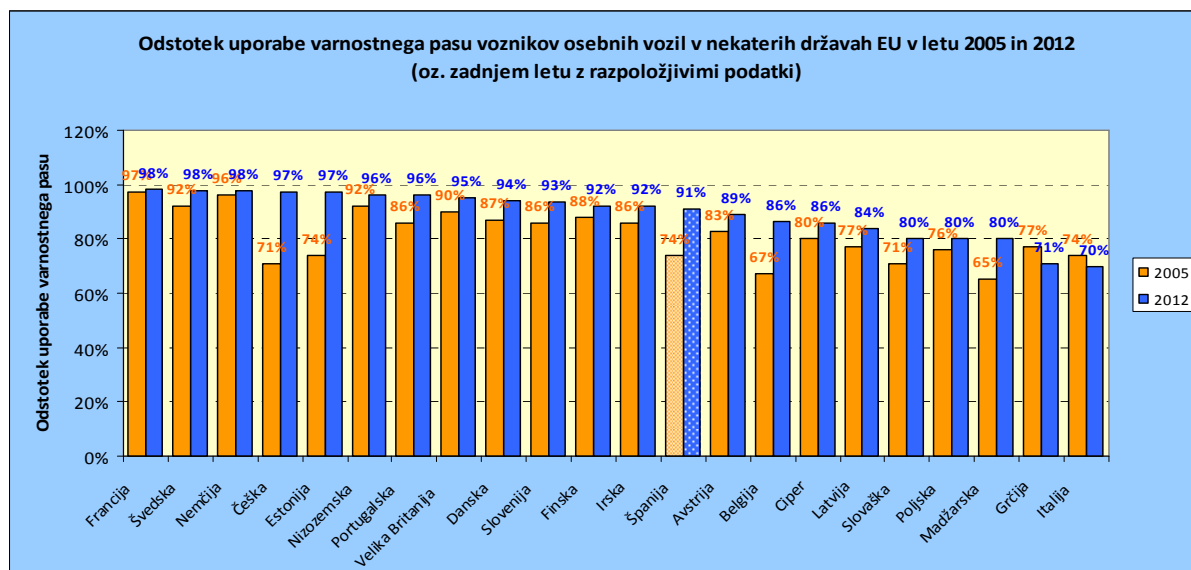

Mednarodne primerjave

Primerjava pripetosti voznikov v nekaterih državah EU kaže, da se Slovenija nahaja med državami, kjer se vozniki sicer kar v velikem deležu pripenjajo, vendar pa je kar nekaj držav, kjer je delež pripetosti voznikov blizu 98 % (Nizozemska, Švedska, Velika Britanija, Češka, Francija, Nemčija). V Sloveniji se po podatkih iz leta 2016 pripenja 90 % voznikov osebnih vozil. Najmanjši odstotek je pri Grčiji (76 %).

Glede na podatke, kako se je pripetost in uporaba varnostnih pasov spremenila v večletnem obdobju po posameznih državah, lahko vidimo, da je Slovenija med letoma 2005 in 2012 naredila izredno pomemben premik v smeri večje pripetosti in sicer se je delež povečal z 86 % pripetih voznikov na 93 %.

Slika: Odstotek uporabe varnostnega pasu voznikov osebnih vozil v nekaterih državah EU v letu 2005 in 2012

6. VARNA VOŽNJA OTROK in PROJEKT PASAVČEK

Otroci so v prometu glede na statistične podatke najbolj ogroženi kot potniki v vozilih (približno 66 % med umrlimi in hudo poškodovanimi), ko morajo biti vedno zavarovani v otroških varnostnih sedežih in pripeti z varnostnimi pasovi. Samo z dosledno in ustrezno pripetostjo otrok, bomo lahko dosegli, da v prometnih nesrečah noben otrok kot potnik ne bo umrl ali bil huje poškodovan. Zato je namen aktivnosti glede varne vožnje otrok povečati zavedanje staršev, učiteljev in vzgojitelje ter drugih odraslih ter jih informirati in izobraževati glede pravilne uporabe otroških varnostnih sedežev.

Da bi spodbudili varno vožnjo otrok, obvezno uporabo varnostnih pasov v motornih vozilih in pravilno uporabo otroških varnostnih sedežev, izvaja Javna agencija RS za varnost prometa v okviru svojih aktivnosti projekt Pasavček. S prijaznim likom Pasavčka spodbujamo otroke k stalni uporabi otroških avtosedežev in varnostnih pasov. Osnovni namen projekta Pasavček je informiranje in osveščanje glede pravilne uporabe otroških varnostnih sedežev in varnostnih pasov na vseh sedežev in pri vseh potniki v vozilih. Osnovna ciljna skupina so otroci, učitelji in vzgojitelji, preko otrok pa tudi starši in stari starši ter širša javnost. Po statističnih podatkih so otroci v prometu največkrat udeleženi v prometnih nesrečah, ko so kot potniki v vozilu, zato je

Aktivnosti temeljijo na pozitivni spodbudi, saj bodo nagrajevali otroke, ki bodo v osebem avtomobilu pripeti. Nagrada je figurica pasavčka, ki je narejena tako, da se lahko z ježki pripne na varnostni pas in jo ima otrok tudi v avtu. Lik pasavca je izbran, ker ima ta žival v jeziki vseh sodelujočih držav v svojem imenu tudi besedo pas in z besedno igro še poudarja uporabo varnostnega pasu.

Projekt Pasavček poteka v Sloveniji tako, da obsega naslednje aktivnosti:

- Projektno delo v vrtcih in OŠ
- Prireditve in dogodki s svetovanjem glede ustrezne uporabe otroških varnostnih sedežev
- Medijska kampanja v povezavi z aktivnostmi akcije Varnostni pas ter spremljanje uporabe varnostnih pasov s strani otrok-ambasadorjev sporočila Red je vedno pas pripet!
- Sodelovanje s Policijo ter občinskimi redarstvi
- Evalvacija projekta z opazovanjem dejanske uporabe varnostnih pasov in otroških varnostnih sedežev med vožnjo (v preteklih letih)

V projektu Pasavček je v šolskem letu 2016/17 prijavljenih preko 770 skupin in oddelkov, vključnih je več kot 15.300 otrok in 1.200 učiteljev in vzgojiteljev. Za vse sodelujoče zagotavljamo različna preventivna gradiva, ki spodbujajo izvajanje aktivnosti, nudijo dodatne informacije ter možnost praktičnega prikaza pravilne uporabe varnostnih pasov in otroških varnostnih sedežev. Ob zaključku projektne dela vsi sodelujoči prejmejo priznanja Pasavčka za sodelovanje v projektu ter praktično nagradico s sporočilom Red je vedno pas pripet! Prav tako zagotavljamo strokovno podporo za izvedbo aktivnosti, izvajamo usposabljanja za učitelje in vzgojitelje ter preventivne dogodke.

Brošura Red je vedno pas

Plakat Pasavček - šolski koledar

Figurica Pasavček www.pasavcek.si

Tattoo Pasavček

Slika: Gradiva v okviru projekta Pasavček.

Projekt Pasavček je že več let eden izmed najbolj uspešnih in učinkovitih ter tudi množičnih prometno-preventivnih projektov v Sloveniji. Poleg številnih in pestrih preventivnih aktivnosti je izrednega pomena tudi evalvacija projekta, ki se preverja tako preko zadovoljstva in pridobljenih informacij o varni vožnji v avtu pri otrocih, starših in strokovnih delavcih, ter tudi z opazovanjem uporabe otroških varnostnih sedežev in varnostnih pasov. V preteklih letih je bila v okviru projekta oblikovana posebna enotna metodologija opazovanja, ki vključuje različne vrste cest, več dni v tednu

ob različnih časovnih obdobjih, ter tako omogoča primerjavo podatkov med leti. Rezultati dosedanjih opazovanj kažejo, da se pripetost otrok med vožnjo iz leta v leto povečuje za 5 - 7 %, saj je po projektu Pasavček v prvem letu pripetost narasla za skoraj 7 % (z začetnih 53,7% na 60,4%), v zadnjih letih pa se je še povečala na skoraj 94 % v povprečju pripetih otrok, kar je posledica tudi številnih aktivnosti v okviru projekta Pasavček.

Poleg tega so za varno vožnjo otrok pomembne tudi zakonske in podzakonske določbe, ki opredeljujejo:

- obvezna pripetost otrok v homologiranih zadrževalnih sistemih (otroških sedežih) do višine 150 cm v vseh vozilih z vgrajenimi varnostnimi pasovi (Zakon o pravilih cestnega prometa, 88. člen)
- določbe glede prevoza skupine otrok (Zakon o pravilih cestnega prometa, 90. člen)
- varnost in posebni pogoji za vozila za prevoz skupine otrok (Zakon o motornih vozilih, 45. člen; Pravilnik o napravah in opremi vozil v cestnem prometu)
- vstopanje in izstopanje potnikov pri šolskih in organiziranih prevozih ter s tem povezane določbe in ravnanja ostalih voznikov (Zakon o pravilih cestnega prometa, 91. člen): ustavitev za avtobusom, ustavitev iz nasprotne smeri, če stoji avtobus na vozišču, itd.
- glede pravice do šolskega prevoza pri ogroženosti otrok na šolskih poteh (Zakon o osnovni šoli, 56. člen)
- spremljanje in obveznosti učiteljev (Pravilnik o pedagoških spremljevalcih pri prevozu skupine otrok)

---

7. MEDIJSKI NAČRT IN AKTIVNOSTI

Osnovno sporočilo preventivne akcije je:

Vam je že KLIKnilo? KLIK VARNOSTNEGA PASU vam lahko reši življenje. Vozimo pametno.

Ključna sporočila in medijska strategija:

- usmerjenost na ciljne skupine:
  - Moški vozniki
  - Potniki na zadnjih sedežih
  - Poklicni vozniki
  - Starši in drugi odgovorni za varnost otrok
  - Učitelji in vzgojitelji
- glavna sporočila oz. problematika:
  - osveščanje glede uporabe varnostnih pasov pri odraslih na zadnjih sedežih v avtomobilih
  - varna vožnja otrok z dosledno in ustrezno uporabo otroških varnostnih sedežev
  - Uporaba varnostnih pasov v naseljih in na krajših vožnjah
  - spodbujanje in osveščanje mladih k uporabi varnostnih pasov
  - spodbujanje in osveščanje voznikov in potnikov na avtobusih in tovornih vozilih
  - informiranje glede obveznosti varne vožnje otrok pri organiziranih in šolskih prevozih

Ključne aktivnosti, ki se bodo izvajale v okviru letošnje preventivne akcije varnostni pas so:

- Sporočilo za medije ob pričetku akcije
- Medijske aktivnosti za osveščanje in informiranje glede uporabe varnostnega pasu (priprava jasnih priporočil, video , preventivna gradiva)
- Dodatno informiranje in obveščanje glede ustreznega šolskega prevoza skupin otrok preko osnovnih in srednjih šol ter vrtcev v sodelovanju z Ministrstvom za izobraževanje
- Izvajanje projekta Pasavček po šolah in vrtcih
- Izvajanje akcije Varnostni pas – vez z življenjem preko Izpitnih centrov in šol voženj z opozarjanjem in izobraževanjem kandidatov za voznike
- Izvajanje preventivnih dogodkov na lokalni ravni
- Nadzor s strani Policije in občinskih redarstev

---

8. ZAKLJUČEK

Za večjo varnost je nujno, da vsi vozniki in potniki uporabljajo varnostni pas na vseh vožnjah, saj bistveno prispeva k njihovi varnosti in prepreči nepotrebne telesne poškodbe zaradi naglih zaviranj ali udeležbe v prometnih nesrečah. Hkrati pa želimo s preventivno akcijo vplivati na vedenjske vzorce tako voznikov kot sopotnikov ter krepiti zavest, da moramo za lastno varnost in varnost drugih udeležencev v cestnem prometu največ poskrbeti sami. In varnostni pas dokazano zmanjšuje težo posledic trka v prometnih nesrečah pri vseh voznikih in potnikih, kar ga opredeljuje tudi kot enega ključnih odkritij prejšnjega stoletja.

Po zadnjih statističnih podatkih je uporaba varnostnega pasu primerjalno med leti približno enaka pri voznikih in sopotnikih kot tudi pri otrocih. Zahvala gre preventivnim akcijam, ki skrbijo za osveščanje vseh udeležencev v cestnem prometu o najhujših posledicah, ki se pripetijo pri neuporabi varnostnega pasu. Skupaj dosegamo cilj, zmanjšanja smrtnih žrtev ter huje telesno poškodovanih v cestnem prometu. Ključen pa je tudi nadzor in izvajanje opozarjana na uporabo varnostnih pasov. Pomembno pa je izpostaviti še vedno nedosledno uporabo varnostnih pasov na krajših vožnjah in pri nižjih hitrostih ter na zadnjih sedežih v vozilih in v avtobusih. Preventivne aktivnosti je potrebno izvajati skozi daljše časovno obdobje, ter tako oblikovati pozitiven odnos do varnostnega pasu pri vseh voznikih in potnikih. Vam je že KLIKnilo? KLIK varnostnega pasu vam lahko reši življenje. Vozimo pametno!

Pripravila:
dr. Mateja Markl
Vodja Sektorja za preventivo
in vzgojo v cestnem prometu

mag. Igor Velov
Direktor AVP

Poslano: - sodelujočim v akciji, medijem
- spletne strani

Priloga: - načrtovani ukrepi

Vložiti: - v zadevo.